

Топ-тем:
 • Арешт Ермака
 • Корупційна мафія Міндінча в Енергоатомі
 • Напад Росії на Україну

Пошук...

Головна   Статті   Новини   Новини сайту   **Аналіз російської армії та її військове виробництво у 2024 році**

Аналіз російської армії та її військове виробництво у 2024 році

[Читати на російсьом](#)

Аналіз російської армії та її військове виробництво у 2024 році

Минулий 2023 рік став часом поступовою, але напевд чи до завершення війни оборотною організаційною деградацією російської армії. Тут і створення добровольчих формувань Міноборони РФ, які не є регулярними частинами, і масове вербування ув'язнених...

... І відмова від опору «на землі» заколоту найманців у червні 2023 року з подальшим інкорпоруванням **частини** з них у згадані добровольчі формування, та неуклоплектовані регулярні частини **набирають військовослужбовців** з інших **видів** та родів військ.

На цьому фоні весь рік відбувалася і деградація матеріально-технічна: від **повернення** в стрій давно знятих з озброєння танків Т-55 і Т-62 і гаубиць Д-10 і Д-20 до звернення до КНДР за артилерійськими снарядами та масового використання іранських дронів натомість крилатих ракет. Микола Патрушев відкрито **закликав** центральні регіони формувати мобілізаційні плани економіки на регіональному та місцевому рівнях, що суперечить офіційній лінії, яка стверджує, що Росія готова до затяжної війни.

Кремль **продовжив** перетворювати мотострілецькі бригади у дивізії, створювати нові загальновійськової армії, масово призначати генералів і звітувати про набір сотень тисяч контрактників, збільшувати штатну чисельність збройних сил та обіцяти ще більше контрактників у 2024 році, паралельно збільшуючи військові витрати.

Проте з Москви дедані напелегливіше звучать **голоси** про необхідність перепочинку у війні, а Володимир Путін чи не вперше відкрито **визнав**, що ядерні загрози з Росії покликані примусити США та їхніх союзників саме до переговорів.

За всіма цими суперечливими даними та діями проявляється загальне поступальне військово виснаження Росії, яке продовжиться й упродовж 2024 року. Це виснаження зовсім не означає, що Кремль можна вже зараз списати з рахунків та дати волю «шампанському настрою». Найскладніше довгострокове військово-політичне завдання з цієї війни полягає в тому, як, окрім повернення України до міжнародно-визнаних кордонів, забезпечити неможливість, нездатність і небажання російської влади та російського суспільства надалі загрожувати своїм сусідам, намагатися взяти історичний реванш та здйснити реставрацію імперії.

Збільшення числа контрактників

У грудні 2022 року Міністерство оборони Росії **озвучило** план: мати збройні сили штатною чисельністю 1,3 мільйона осіб до кінця 2026 року, з яких 695 тисяч посад мають становити контрактники (солдати, сержанти, прапорщики тощо). При цьому до кінця 2023 року у збройних силах мала бути 521 тисяча контрактників. У грудні 2023 року план було переглянуто: до кінця 2024 року російські збройні сили повинні мати вже **745 тисяч** контрактників. Щоправда, така гра з цифрами можлива лише в тому випадку, якщо йдеться про «паперову» чи бухгалтерську чисельність військ, а не живих військовослужбовців.

Якщо ми звернемо увагу на опубліковану динаміку набору контрактників протягом 2023 року, ми побачимо не просто лінійний, але процес, що постійно прискорюється:

Таблиця 1: Хроніка заяв російських керівників щодо чисельності укладених у 2023 р. контрактів на військову службу

Дата в 2023 году	Стикер, озвучуваний заявою	Кількість контрактів #1.01.2023	с
19 мая	Меланов	117,400	
1 червня	Меланов	134,000	
13 червня	Путін	156,000	
22 червня	Швагу	166,000	
3 августа	Меланов	231,000	
3 сентября	Меланов	280,000	
15 сентября	Путін	300,000	
26 сентября	Меланов	325,000	
12 октября	Меланов	357,000	
9 ноября	Меланов	410,000	
1 декабря	Меланов	452,000	
14 декабря	Путін	486,000	
19 декабря	Швагу	490,000	

Виходить, що з січня по середину травня 2023 року щотижня в середньому укладалося близько шести тисяч контрактів на військову службу, а з 19 травня це число підскочило в діапазон 10-17 тисяч на тиждень, і в середньому становило 12-12,5 тисяч. Таке подвоєння не має жодного іншого чіткого пояснення, крім того, що ми маємо справу з очевидною бюрократичною кампанією, що виражається в боротьбі за досягнення потрібних показників за будь-яку ціну.

По-перше, до 2023 року останні публічні дані про кількість контрактників **наводилися** Міністерством оборони РФ ще в березні 2020 року – 405 тисяч осіб. І в нас поки що немає підстав вважати, що до лютого 2022 року кількість контрактників у російських збройних силах суттєво (більш ніж на 5%) відрізнялася від зазначеної цифри у більшу чи меншу сторону. У 2017 році офіційна кількість контрактників **була** 384 тисячі осіб, а мету в 500 тисяч планувалося досягти лише до 2027 року. Іншими словами, Міністерство оборони в умовах війни якимось чином спромоглося вирішити завдання, яке у мирний час не могло вирішити роками.

По-друге, з 24 лютого 2022 року і до початку часткової мобілізації 21 вересня 2022 року, тобто за перші піароку повномасштабної війни, російська армія зіткнулася не тільки з високими втратами, але й з кількістю тих, хто бажає з цієї армії звільнитися достроково. І це на додаток до тих, чі стандартні дворічні контракти закінчилися або наближались до завершення (контракт вважається таким, що завершується за шість місяців до дати закінчення).

Всі вони були залічені в армії через мобілізацію. І на той момент кількість таких мобілізованих контрактників можна приблизно оцінити в діапазоні 100-150 тисяч осіб, і надалі ця цифра могла лише зростати. Тим самим було створено невизначеність статусу таких контрактників: чи вони продовжують службу на своїх посадах як контрактники без контракту, з автоматично продовженими безстроково контрактами чи як мобілізовані з відповідними виплатами?

По-третє, спроба масового вербування людей, включаючи іноземців, на короткострокові (від кількох місяців до одного року) контракти на добровольчі формування, які не є частинами регулярної армії, масове вербування укладених на пірвічні контракти в штурмові загони та інкорпорування частини найманців-«вагнерівців» і найманців-«кахматівців» призвели до того, що одна й та сама людина могла підписати протягом року як мінімум два контракти в міру закінчення першого з них.

Звідси й виходить, що значна частина, якщо не більшість, із 490 тисяч контрактників на 19 грудня 2023 року вийшла з контрактників, які вже були, які були змушені підписувати нові контракти. Також туди додалися в'язні та учасники добровольчих формувань, які протягом 2023 року могли підписати більше одного короткострокового контракту та, відповідно, бути врахованими як нові контрактники як мінімум двічі.

Зрозуміло, нові контрактники в російській армії також з'явилися: для одних це є способом поправити плачевне фінансове становище, для інших можливість сховатися від війни в тих видах і родах військ, які в ній не беруть участь, а для третіх усвідомленим вибором. Також не дуже зрозуміло, наскільки масовим є **перехід** на контракт мобілізованих. І також не зрозуміло, як довго продовжують числитися у лавах військовослужбовців-контрактників ті, хто формально зник безвісти, потрапив у полон або отримав інвалідність.

Проте, без урахування добровольців, ув'язнених та найманців можна з великою впевненістю стверджувати, що до початку 2024 року російські збройні сили не відновили чисельність контрактників, яка була напередодні лютого 2022 року. Про це побічно свідчать і інші наведені Кремлем цифри: на війні сьогодні офіційно **перебуває** близько 244 тисячі військових, а всього з лютого 2022 року бойовий досвід **отримали** 650 тисяч осіб, з яких 458 тисяч уже отримали посвідчення ветеранів бойових дій.

Сюди, зрозуміло, включені як кадрові військовослужбовці та мобілізовані з різноманітних бойових частин, так і ті, хто служить на флоті та в частинях забезпечення, є наземним персоналом військових аеродромів і т.д., військовослужбовці Росгвардії та ФСБ, найманці та добровольці так званих угруповань "ДНР" та "ЛНР", а також співробітники поліції. У ці 650 тисяч ветеранів входять, швидше за все, всі живі, мертві, зниклі безвісти, полонені.

Враховуючи численні **скарги** російських військових на відсутність ротації, навіть з урахуванням усіх втрат не ясно, де могли б розчинитися заявлені 490 тисяч нових контрактників, неясна кількість «старих» контрактників і мобілізованих, що залишаються в строю. Простіше кажучи, «паперова» чисельність та реальна кількість російських військ остаточно розійшлися.

Ця ситуація посилюється планомірним нарощуванням граничної штатної чисельності військовослужбовців збройних сил, що розпочалося в 2022 році: з 1 грудня 2023 року ця чисельність **вдвоювалася** на рівні 1,32 мільйона осіб. До неї додано близько 170 тисяч нових посад порівняно з попереднім **указом** від 25 серпня 2022 року, коли її й було збільшено на 137 тисяч. Таким чином, всього за 15 місяців штатна чисельність військовослужбовців ЗС РФ зроста майже на 307 тисяч осіб, і має зрости ще на 180 тисяч — до 1,5 мільйонів осіб.

Тобто розбіжність між «паперовою» та реальною чисельністю армії й надалі посилюватиметься. Однак за граничною чисельністю слідує фінансування та відповідні витрати на державне оборонне замовлення – і в цьому сьогодні бачиться головний резон усіх цих рухів.

Міністерство оборони хоче зберегти сильно збільшений військовий бюджет, незалежно від ситуації на полі бою. Більше того, у разі отримання формального перепочинку у війні, така встановлена чисельність служимити формальним виправданням для витрат на відновлення збройних сил перед новим раундом агресії.

При цьому в армії, що воює, продовжить наростати нестача солдатів і офіцерів, про що говорить і **фактична** відмова від **озвученого** ще в грудні 2022 року плану щодо **заміни** мобілізованих. Це загострить питання, пов'язані з комплектуванням, підтримкою дисципліни та боєздатністю армії. І якщо інтенсивність бойових дій залишиться на рівні 2023 року, Кремль буде змушений піти на непопулярні заходи, які можуть включати як регулярні відрадження на війну частин та підрозділів інших видів та родів військ і навіть інших силових відомств, так і спробу провести нову хвилю мобілізації.

Виробництво озброєнь: чудес не буває

На тлі кампанії зі збільшення чисельності контрактників російське керівництво не втомлюється перекопувати світ у тому, що воно **змогло** вкотре керувати виробництвом озброєнь та військової техніки. **Підприємства галузі** також **звітують** про повне і навіть дострокове виконання замовлень від російських військових.

Незважаючи на те, що у нас поки що немає підсумкової статистики по всьому 2023 року, є окремі дані з промислового виробництва в натуральному вираженні, а також дані про навантаження в системі РЗ за січень-листопад 2023 року. Ці дані не дозволяють побачити, що матеріаломісткий та енергоємний російський ВПК переживає небувале зростання виробництва:

Таблиця 2: **Виробництво окремих видів продукції, що застосовується у виробництві озброєнь та військової техніки, у натуральному вираженні, 2017-2023, січень-листопад**

	11-2017	11-2018	11-2019	11-2020	11-2021	11-2022	11-2023
Алюміній, тис. тонн	15100	16100	16700	17800	18085	15473	15591
Сталю, вагстова одиниця, тис. тонн	11256	11829	12146	12077	13253	13757	14204
Цельноалюм. тис. тонн	762	787	797	800	812	804	7823
Сталь легированная, тис. тонн	13628	13558	13850	13916	13988	14646	14143
Трубы стальные, тис. штук	5809	43924	26386	22517	36771	38852	46175
Электромоторы, млн кВт*ч	989230	1005160	1044387	980252	1044662	1054912	1066936

Зрозуміло, ці непрямі дані не заперечують того факту, що деяке зростання виробництва військової продукції в російському ВПК все ж таки спостерігається. Однак він має низку джерел.

По-перше, це **запаси** матеріалів та комплектуючих, зроблені раніше.

По-друге, це відновлювальне зростання після серйозного спаду, як це видно з Таблиці 2 на прикладі напівпровідникових приладів. Те саме характерно і для виробництва/модернізації основних бойових танків, де пік припав на кінець 2010-х років. (понад 200 одиниць), а вже 2021 року фіксувався практично дворазовий спад (до менше 100 одиниць).

По-третє, використання техніки, яка знімається з **редаційських** баз зберігання та відправляється на заводи для відновлювального **ремонту** або «канібалізації», а також заводський ремонт **повільної** техніки. Саме звідси і з'явилися, наприклад, **декларовані** «1530 нових та модернізованих танків, 2518 БМП та бронетранспортерів».

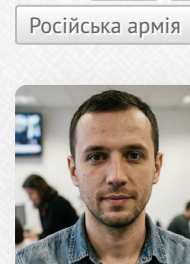
По-четверте, в 2023 році **аводилися** в дію цехи та оновлені виробничі лінії, інвестиції в які були зроблені ще до лютого 2022 року, коли Росія ще зберігала відносно вільний доступ до західного промислового обладнання та компонентів.

При цьому потенціал збільшення виробництва озброєнь та військової техніки за рахунок запасів та низької бази був, зважаючи на все, значною мірою вичерпаний саме у 2023 році. Як наслідок, у 2024 році головною проблемою для російської військової промисловості стане не подальше збільшення показників, а підтримка нинішніх темпів виробництва, модернізації та відновлювального ремонту. І той факт, що Росія змушена вдаватися до систематичної військово-технічної допомоги з боку Ірану та КНДР, означає, що промислові можливості самої Росії визнані Кремлем недостатніми.

Павло Лузін, експерт з міжнародних відносин та російських ЗС, опубліковано у виданні **Riddle**

Теги: ВПК | Путін | Міноборони РФ | Міноборони Росії | військово виробництво | Російська армія

Російська армія | армія РФ | Армія Росії

Олексій Дем'яненко
 РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

11 січня 2024 р., 13:22   Переглядів: 3521   Коментарі: 0

[Роздрукувати](#)   [Надіслати товаришу](#)

Коментарі:

comments powered by Disqus

Головна	Новини	Конфлікти	Позиція	Думка	Події	Війна
Про нас	Рейдерство	Політика	Коментарі	Політика	Відео	Блоги
Статті	Корупція	Корпоративні конфлікти	Різне	Економіка		
Архів	Економіка	Кримінал				
Закони	Новини сайту					
Контакти						

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
 Рекламу на сайті • Наші партнери

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відомості належать їх авторам.

Політика конфіденційності

Важливі новини

19.05.2026

Мільярди на крові під маскою щедрості як висник з Трумпа
 Володимир Литвин: довіряю дубарьські ка...
 #Трумпа #Аваков #Шварц Опе

13.05.2026

Розшукований бізнесмен Борис Ушеревич через кіпрсько-іспанський ландромат...
 #РЖД #Кіпр #Кіпр

ЦЕНЗУРА   **ЯК ОБИЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ**

Останні новини

- По дати   По перемодені   По коментарям
- 22:39 **США посилюють імміграційні правила:** іноземців похорони та заборонили ритуали біля покійних грин-карти
- 22:33 **В провінції ДР Конго через спалах Еболі обмежили похорони та заборонили ритуали біля покійних грин-карти**
- 22:27 **«Підступі до Донецька стануть гарячими»: батальйон Black Sky спалив військово вантажівку РФ**
- 22:22 **У Києві п'яний водій Audi протаранив припарковане авто на Подолі**
- 22:16 **Росія розпочала експорт війни:** у Малі вперше збили російський «скакун»
- Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
- 22:10 **ЗАЕС два місяці житиме лише однією лінією:** МАГАТЕ просить про локальне переми'р для ремонту
- 22:04 **Апеляційні суди залишили в силі 12-річні вироки двома геологічним неополонітнік на Кіровоградщині та Дніпропетровщині**
- 21:58 **Мадяр: Угорщина відклікала намір виліти з Міжнародного кримінального суду**
- 21:52 **Ускі показав рекордну вагу в кар'єрі перед боем з Верховенем у Єгипті**
- 21:46 **Нові правила бронювання опублікують до кінця травня, а влітку переглянуть список усіх компаній, – Соболєв**
- 21:40 **Намагалася привласнити майно на 7 мільйонів гривень: у Запоріжжі викрили жіночку з підробленим заповітом**
- 21:34 **Україна та Угорщина провели перший раунд шестигодичних консультацій перед зустріччю лідерів**
- 21:28 **Трамп підтвердив виставку глави нацрозвідки США Габбарді і назвав причину**
- 21:22 **Франція приєднається до Британії та Німеччини у розробці далекобійних ракет протиД РФ, – FT**
- 21:17 **Bloomberg: Статки Ілона Маска стягнули рекордних 722 мільярдів доларів**
- 21:11 **Угорщина відновила заборону на імпорту української агропродукції після «законодавчої помилки»**
- 21:05 **Схема на мільйони: київський суд оштрафував пенсіонера за незаконний експорт дуба до Туреччини**
- 20:58 **Трамп іскасував рішення глави Пентагону і відправив до Польщі 5 тисяч військових, – WSJ**
- 20:53 **Від початку року Сили оборони звільнили 590 квадратних кілометрів території, – Зеленський**
- 20:47 **Тішки позитивна черствість: Сибіга відразував на ідею Мерца щодо нового формату відносин України з ЄС**
- 20:41 **Експерт'єр Франції Габрієль Атталь оголосив про участь у президентських виборах 2027 року**
- 20:35 **Кабініні новини правля**
 обрання: мінімуму зарплату підвищать до 26 тисяч гривень

Теги новин

COVID-19 агресія Росії Атака **Війна**

Война ВСУ вторженіє

Доналд Трамп Донбас ДТП Зеленский ЗСУ Київ Кіев коронавірус Корупція

Напад Росії на Україну Нападеніє

Росії на Україну окупанты окупанты Порошенко Путін Росія

Россія сув США Украина

Україна ЧП Епідемія коронавірусa

Наші опитування

Чи вірите ви, що Доналд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

Так, повністю зможе

Частково зможе, але не відразу

Ні, не зможе

Це залежить від дій інших сторін

Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
 Показати всі опитування на сайті